Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет міжнародних відносин

Кафедра іноземних мов та перекладу

О.П. Черняк

А.В. Козак

Н.М. Цьолик

ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ "ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ"

Освітній рівень: **бакалавр**

Спеціальності: **291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії;**
292 Міжнародні економічні відносини

Освітні програми: **Міжнародна інформація та суспільні комунікації**
Регіональні студії
Міжнародні відносини
Міжнародні економічні відносини

Луцьк – 2021

Пояснювальна записка

Програма державного іспиту з дисципліни “Теорія та практика перекладу” призначена для студентів освітніх програм “Міжнародні економічні відносини”, «Міжнародна інформація та суспільні комунікації», «Регіональні студії», «Міжнародні відносини» і має на меті допомогти студентам випускного курсу підготуватися до державного іспиту із дисципліни, зазначеної вище.

Програма містить:

- питання теоретичного плану, які виносяться на державний іспит з цієї дисципліни;
- зразок екзаменаційного білета;
- орієнтовну тематику іншомовних та україномовних текстів, що додаються до кожного з білетів;
- список літератури.

Для перекладу іншомовних текстів (англійських) студентам дозволяється користуватися словниками.

І. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ “ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ”

1. Міжкультурна комунікація в умовах глобалізації. Роль та місце перекладу.
2. Провідні вітчизняні та зарубіжні перекладознавці.
3. Предмет і завдання лінгвістичної теорії перекладу.
4. Історія становлення науки. Зв'язок ТПП з іншими науками.
5. Поняття білінгвізму та фонових знань у перекладі.
6. Особа перекладача, його психолінгвістичні характеристики та професійні установки.
7. Види перекладу.
8. Специфіка роботи над перекладом усних та письмових текстів.
9. Редагування перекладу. Критерії оцінки якості перекладу.
10. Переклад і стиль.

11. Особливості перекладу офіційних документів та текстів ділової спрямованості.
12. Специфіка перекладу контрактів та агентських угод.
13. Переклад текстів науково-технічного стилю.
14. Особливості перекладу технічної термінології.
15. Лексико-стилістичні особливості публіцистичного стилю.
16. Специфікка структури недійних заголовків, їх переклад. Передача журналістських кліше.
17. Особливості перекладу суспільно-політичної літератури. Переклад текстів преси.
18. Особливості перекладу текстів художнього стилю.
19. Лексико-стилістичні засоби художнього стилю та їх переклад (переклад метафор, порівнянь, фразеологізмів, ідіом).
20. Способи перекладу лексичних одиниць. Перекладацькі лексичні трансформації.
21. Переклад термінів, архаїзмів, неологізмів, слів-реалій.
22. Переклад інтернаціоналізмів та псевдоінтернаціоналізмів.
23. Переклад назв установ, підприємств, навчальних закладів.
24. Переклад скорочень назв.
25. Граматичні труднощі у перекладі.
26. Способи передачі модальності у перекладі.
27. Переклад географічних назв та антропонімів.
28. Порядок слів і структура речення у перекладі.
29. Способи перекладі припущення у перекладі.
30. Види словників та їх роль у перекладацькій діяльності.

ІІ. СТРУКТУРА БІЛЕТА

Білет державного іспиту містить питання теоретичного та практичного змісту.

Перший пункт білета передбачає розкриття питання, що містить теоретичний матеріал із курсу “Теорія та практика перекладу”. Теоретичне питання представляється рідною мовою.

Друге питання екзаменаційного білета вимагає від студента набутих навичок перекладу, оскільки містить завдання практичного характеру, а саме: вимагається переклад іншомовного тексту на українську мову. Текст додається.

Третє питання – також практичного спрямування. Студент повинен здійснити реферування запропонованого україномовного тексту іноземною мовою. Назва тексту зазначена у білеті. Текст додається.

Зразок білета

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Освітній рівень: **бакалавр**
Спеціальності: **291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії; 292 Міжнародні економічні відносини**
Освітні програми: **Міжнародна інформація та суспільні комунікації, Регіональні студії, Міжнародні відносини, Міжнародні економічні відносини**
Державний екзамен **Теорія та практика перекладу**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Розкрийте суть питання: “Види словників та їх роль у перекладацькій діяльності”.
2. Перекладіть іншомовний текст на українську мову.
3. Передайте зміст україномовного тексту іноземною мовою: “Форум ЮНЕСКО”.

Затверджено на засіданні кафедри іноземних мов та перекладу, протокол № 10 від 14 березня 2021 року.

Затверджено на засіданні вченої ради факультету міжнародних відносин, протокол № 9 від 19 квітня 2021 року.

Завідувач кафедри доц. О.П. Черняк
Декан факультету проф. А. М. Шуляк

ІІІ. ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ПИТАНЬ

Тексти на переклад україномовного характеру підібрані з урахуванням специфіки факультету. Вони охоплюють економічну, політичну та країнознавчу тематику. Загальна кількість друкованих знаків від 1200 до 1300.

Пропонується така тематика текстів:

1. Вплив пандемії COVID-19 на міжнародні відносини
2. Україна та ООН
3. НАТО
4. Діяльність НАТО
5. Віртуальна дипломатія як інструмент міжнародних відносин
6. ООН починає діалог з нагоди 75-ої річниці
7. «Діджиталізація» – слово 2019 року в Україні за версією онлайн-словника «Мислово»
8. Участь України у діяльності ЮНЕСКО
9. Електронний уряд як складова електронного урядування
10. Можливі ризики цифрової дипломатії
11. Російський слід є в усіх конфліктах на пострадянському просторі, – український дипломат
12. Можливість впливати на владу через соціальні медіа
13. Холодний мир із МЗС
14. Франція перетворилася для Зеленського на історію провалів та розчарувань
15. Чи є шанс рухатися до «промбезвізу»?
16. Економічний націоналізм – шлях до процвітання країни
17. Громадська думка як елемент соціального контролю
18. Соціальні функції політичної культури
19. Лобізм: визначення терміну та етимологія слова
20. Інструменти антиінфляційної політики уряду
21. Культурна дипломатія
22. Важливість культурної дипломатії
23. Європейські культурні інституції
24. Поствірусна дипломатія

25. Співробітництво Україна – НАТО у сфері економіки
26. Пандемія нерівності та глобальних викликів
27. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС
28. Туризм
29. Інтеграційна функція туристичної галузі
30. Євроінтеграція

Іншомовні тексти містять інформацію, яка базується на програмі дисципліни "Теорія та практика перекладу". Представлені тексти є фахового спрямування. Тексти додаються.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, - 100 балів. 100 балів розподіляється між теоретичним та практичними питаннями наступним чином: теоретичне питання – 30 балів, друге та третє питання практичного спрямування по 35 балів за кожне.

Оцінка ***"відмінно"*** (90-100 балів) ставиться, коли при відповіді на питання, студент детально розкрив суть теоретичного питання, логічно побудував свою відповідь, проілюструвавши її прикладами; передав точно зміст іноземною мовою україномовного тексту з урахуванням лексичних та граматичних аспектів перекладу, дотримувався сталого порядку слів, показав бездоганні навички вимови, зазначив деталі прочитаного; літературно вірно спонтанно переклав іншомовний текст на рідну мову (українську) не втративши основного змісту.

Відповідь студента оцінюється на ***"добре"*** (75-89 балів) у випадку, якщо були виконані усі перераховані вище умови, але допущено при цьому незначну кількість суттєвих або значну кількість несуттєвих помилок у вимові, мовленні, перекладі, не дотримано мовного етикету. Теоретичне питання не проілюстроване прикладами, хоча розкрита його основна суть. Помічені несуттєві порушення у логічності викладу питання.

На ***"задовільно"*** (60-74 балів) претендує відповідь, у якій було допущено значну кількість помилок різного характеру, або ж такі помилки, що перешкоджали розумінню перекладеного тексту чи такі, що спотворювали його зміст. Теоретичне питання розкрите не повністю з відсутністю прикладів.

Відповідь студента оцінюється як ***"незадовільно"***, якщо було допущено велику кількість серйозних помилок різного характеру, у тому числі й такі, що унеможливили здійснити правильний зрозумілий переклад. Теоретичне питання розкрито поверхово.

V. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ

Основна література

1. Борисенко И.И., Евтушенко Л.И. Английский язык в международных документах и дипломатической корреспонденции: Учебное пособие. К.: Логос. 1999. 416 с.
2. Жулінська М.О., Петровська Н.М. Переклад текстів різних функціональних стилів: навчальний посібник із дисципліни "Практикум перекладу" для студентів V курсу ф-ту міжнародних відносин. Луцьк: Вежа-Друк, 2012. 328 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Частина І. Граматичні труднощі. Вінниця: Нова книга, 2001. 271 с.
4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2004. 567 с.
5. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с.
6. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. Київ, 2002. 320 с.
7. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода. Учебное пособие. – М.: ЧеРо, 2000. 136 с.

8. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: Нова книга, 2001. 448 с.

9. Нестеренко М. A Course in Interpreting and Translation. Посібник для студентів і викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2004. 240 с.

10. Петровська Н. М., Семенюк Л. Й. Тренувальні вправи на переклад речень: Методичні рекомендації з дисципліни „Практика перекладу з основної іноземної мови». Луцьк, 2003. 24 с.

11. Печко Н.М. Теорія і практика перекладу (англійська мова): методичні рекомендації для підготовки до державного екзамену. Луцьк, 2013. 95 с.

12. Слепович В. С. Курс перевода (английский-русский язык). Мн.: ТетраСистемс, 2004. 320 с.

Додаткова література

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика: Учебное пособие. Спб.: Союз, 2001. 288 с.

2. Антонюк Н. М., Краснолуцкий К. К. Міжнародні організації. Читанка. Англомовні країни та Україна. Книга 2. Вінниця: Нова Книга, 2004. 240 с.

3. Израилевич Е. Е. Деловая корреспонденция и документация на английском языке. М.: ЮНВЕС, 2001. 496 с.

4. Мирам Г.Є., Дайнеко В. В.,Тарануха Л. А и др. Основи перевода. Курс лекций по теории и практике перевода для институтов и факультетов международных отношений. Киев: Ника-центр, 2002. 248 с.

5. 0лікова М. О. Теорія і практика перекладу: Навчальний Посібник. Луцьк: Вежа, 2000. 170 с.